

NOTAE NUMISMATICAE

ZAPISKI NUMIZMATYCZNE

Tom XVII

MUZEUM NARODOWE W KRAKOWIE
SEKCJA NUMIZMATYCZNA
KOMISJI ARCHEOLOGICZNEJ PAN
ODDZIAŁ W KRAKOWIE

Kraków 2022

NOTAE NUMISMATICAE

ZAPISKI NUMIZMATYCZNE

Tom XVII

MUZEUM NARODOWE W KRAKOWIE
SEKCJA NUMIZMATYCZNA
KOMISJI ARCHEOLOGICZNEJ PAN
ODDZIAŁ W KRAKOWIE

Kraków 2022

Komitet naukowy / Scientific Committee:

Prof. Peter van Alfen, Prof. Michael Alram, Prof. Aleksander Bursche, Prof. François de Callatay, Dr Karsten Dahmen, Prof. Georges Depeyrot, Dr Haim Gitler, [Zofia Gołubiew], Prof. Wiesław Kaczanowicz, Elżbieta Korczyńska, Prof. Katerini Liampi, Prof. Andrew Meadows, Prof. Mariusz Mielczarek, Dr Jiří Militký, Prof. Janusz A. Ostrowski, Prof. Maciej Salamon, Prof. Bernhard Weisser

Redakcja / Editorial Board:

Redaktor / Editor in Chief – Jarosław Bodzek
Zastępca redaktora / Associate Editor – Mateusz Woźniak
Sekretarze / Secretaries – Dorota Malarczyk, Anna Bochnak, Barbara Zajac

Redaktor tematyczny / Theme Editor:

Peter van Alfen

Redaktor językowy / Linguistic Editor:

Peter van Alfen

Recenzenci / Reviewers:

Prof. Peter van Alfen, Dr Hab. Bartosz Awianowicz, Dr Hab. Katarzyna Balbuza, Dr Roger Bland, Dr Hab. Tomasz Bochnak, Prof. Kevin Butcher, Dr Lilia Dergaciova, Dr Hab. Arkadiusz Dymowski, Dr Wolfgang Fischer-Bossert, Prof. Peter Guest, Dr Helle Horsnaes, Dr Krzysztof Jarzęcki, Dr Piotr Jaworski, Dr Hab. Agata Kluczek, Prof. Koray Konuk, Dr Hab. Mirosław Piotr Kruk, Dr Hab. Barbara Lichočka, Dr Kris Lockyear, Dr Lucian Munteanu, Dr Kyrilo Myzgin, Prof. Marek Olbrycht, Dr Hab. Judyta Rodzińska-Nowak, Dr David Wigg-Wolf, Dr Hab. Marcin Wołoszyn, Dr Dmitriy Yanov, Dr Bernward Ziegau

Redaktorzy prowadzący / Managing Editors:

Barbara Zajac, Anna Kowalczyk, Dorota Malarczyk

Tłumaczenia / Translations:

Piotr Godlewski, Marcin Fijak

Korekta / Proofreading:

Aeddan Shaw

Projekt graficzny i typografia / Graphic design and desk top publishing:

Luiza Berdak

Skład i lamanie / Typesetting and page layout:

Knight Press Dariusz F. Jasek

Adres redakcji / Address of the Editorial Office:

Muzeum Narodowe w Krakowie
ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 12, 31-109 Kraków
tel. (+48) 12 433 58 50, e-mail: notae@mnk.pl
<http://mnk.pl/notae-numismaticae-zapiski-numizmatyczne-1>

Wyłącznie odpowiedzialność za przestrzeganie praw autorskich dotyczących materiału ilustracyjnego ponoszą autorzy tekstów.
Authors of the texts bear the sole responsibility for observing the copyright illustrations.

Wersją pierwotną *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* jest wersja elektroniczna.
The electronic edition of the *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* is treated as its original version.

© Muzeum Narodowe w Krakowie i Autorzy, 2022

ISSN 1426-5435

SPIS TREŚCI / CONTENTS

- 9 Od redakcji
10 From the Editors

ARTYKUŁY / ARTICLES

- 13 WILHELM MÜSELER
“Out of Area” : The Involvement of Non-Local Powers in Lycian Affairs between the 5th and the 4th Centuries BC
„Poza obszarem”. Zaangażowanie zewnętrznych potęg w sprawy Licji między V a IV w. p.n.e.
- 43 ŁUKASZ BUL
The Development of Krakow Type Staters
Ewolucja staterów typu krakowskiego
- 75 ADAM JEGLIŃSKI
The Imperial Eastern Bronze Coinage of CA/AVGVSTVS, SC, OB CIVIS SERVATOS Types Issued under Augustus. Chronology and Political, Economic, Propaganda Contexts
Wschodni cesarski pieniądz brązowy typu CA/AVGVSTVS, SC, OB CIVIS SERVATOS za panowania Augusta. Chronologia oraz konteksty polityczny, gospodarczy i propagandowy
- 115 JAROSŁAW BODZEK
A Note on the Cypriote GIC 603 and GIC 38 Countermarks
Notatka na temat cypryjskich kontramarek GIC 603 i GIC 38
- 127 JAROSŁAW BODZEK, IWONA LEWOC, KYRYŁO MYZGIN
A Coin in the Name of the Bosporan Ruler Cotys Found in the Suburbs of Augustów
Znalezisko monety z imieniem władcy Królestwa Bosporańskiego Kotysa w Augustowie
- 145 DAWID MACIEJCZUK, KRZYSZTOF JAWORSKI
Votive Offering or Accidental Loss? Finds of Roman Coins in the Sudetes in the Context of Medicinal Springs: A Case Study of Recent Finds from Stare Rochowice (Bolków-Zdrój)
Dary wotywnne czy przypadkowe zguby? Sudeckie znaleziska monet rzymskich w kontekście źródeł leczniczych – studium przypadku na tle najnowszych znalezisk ze Starych Rochowic (Bolkowa-Zdroju)

- 159 SZYMON JELLONEK
Final Chapter of Roman Colonial Coinage (AD 235–275): Reminiscence of *Romanitas*
Końcowy rozdział rzymskiego mennictwa kolonialnego (235–275). Reminiscencja Romanitas
- 199 KYRYŁO MYZGIN
New Finds of Gold Coins of Magnentius from Ukraine: The Short Report
Nowe znaleziska złotych monet Magnencjusza z Ukrainy. Krótkie doniesienie
- 221 VITAL SIDAROVICH
A Solidus of Valentinian III Found near the Village of Roŭnaje Pole in Belarus: An Unusual Find from the Belarusian-Lithuanian Borderland
Solid Walentyniana III znaleziony w pobliżu wsi Roŭnaje Pole na Białorusi – niezwyčajne znalezisko z białorusko-litewskiego pogranicza
- 235 YURIY ZAYONCHKOVSKIY, ANDREI BOIKO-HAHARIN
The Silver Coins of “Prince Simeon’s People”: An Unknown Part of the Numismatics of the Grand Duchy of Lithuania
Srebrne monety „ludu księcia Symeona” – nieznaną część numizmatyki Wielkiego Księstwa Litewskiego
- 247 ARKADIUSZ DYMOWSKI
A Graphical Method for Analysing Chronological Patterns of Coin Sets
Graficzna metoda analizy profili chronologicznych zestawów monet

POLEMIKI / POLEMICS

- 261 ANDREW M. CHUGG, ELENA VAROTTO, MICHAEL E. HABICHT, FRANCESCO M. GALASSI
Holt’s Fourth Porus Chariot-Type Medallion: A Point-by-Point Rebuttal
Czwarty „medallion Porusa z rydwanem” Holta. Odpowiedź punkt po punkcie

RECENZJE / REVIEWS

- 269 SZYMON JELLONEK
JIŘI MILITKÝ, MICHAL MAŠEK, *Sylloge Nummorum Graecorum. Czech Republic. Vol. I, part 10: Bactria and India (Early Bactria, Graeco-Bactrian and Indo-Greek Coins, Imitations, Indo-Scythians)*, National Museum, Prague 2019

- BARBARA ZAJĄC
272 SVITLANA A. BULATOVICH, EVGENIA F. REDINA, *Elektrovyye monety Kizika v sobranii Odesskogo arkeologicheskogo muzeya NAN Ukrainy. Katalog / Electrum Coins of Cyzicus in the Collection of the Odessa Archaeological Museum. Catalogue*, edited by M. MIELCZAREK and J. BODZEK, TEC, Odessa 2021
- GRZEGORZ SOCHACKI
277 JIŘI MILITKÝ, LUBOŠ KRÁL, *Sylloge Nummorum Graecorum. Czech Republic. Vol. IV: The Luboš Král Collection. Egypt: Roman Provincial Coinage*, National Museum, Prague 2021

KRONIKA / CHRONICLE

- MATEUSZ WOŹNIAK
285 Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2021)
290 *The Chronicle of the Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow (2021)*

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce tom XVII *Notae Numismaticae – Zapisków Numizmatycznych*. Zgodnie z przyjętymi przez nas zasadami wszystkie teksty publikujemy w językach kongresowych, z angielskimi i polskimi abstraktami. Zawartość całego obecnego tomu oraz tomy archiwalne są zamieszczone w formie plików PDF na stronie internetowej Muzeum Narodowego w Krakowie (<https://mnk.pl/notae-numismaticae-zapiski-numizmatyczne-1>). Na stronie dostępne są ponadto wszelkie informacje ogólne o czasopiśmie oraz instrukcje dla autorów i recenzentów.

Rok 2022 był wyjątkowy dla całego środowiska numizmatyków w Polsce. Pierwszy raz w historii naszego kraju, a ujmując rzecz szerzej – w krajach Europy Środkowo-Wschodniej – odbył się XVI Międzynarodowy Kongres Numizmatyczny, najważniejsze spotkanie numizmatyków z całego świata, organizowane co sześć lat pod auspicjami International Numismatic Council. Wybór Polski, jako miejsca organizacji Kongresu traktujemy jako wielkie wyróżnienie. Głównym organizatorem tego wydarzenia był Uniwersytet Warszawski, a w przygotowaniach uczestniczyły również Muzeum Narodowe w Warszawie, Zamek Królewski w Warszawie, Polskie Towarzystwo Numizmatyczne, Narodowy Bank Polski oraz Muzeum Narodowe w Krakowie. W tym ostatnim przypadku szczególnie zaangażowani w prace nad XVI INC byli pracownicy Gabinetu Numizmatycznego. Całością działań kierował profesor Aleksander Bursche z Wydziału Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, pomysłodawca organizacji Kongresu w Polsce, którego wspierał Komitet Organizacyjny reprezentujący wszystkie najważniejsze polskie ośrodki numizmatyczne. Obrady kongresowe — które zgromadziły ponad 600 uczestników, czy to na miejscu w Warszawie, czy też w mniej licznych przypadkach, dzięki transmisji na żywo, w miejscach ich zamieszkania — uzupełniały liczne wydarzenia towarzyszące: wystawy, koncerty i spotkania.

Muzeum Narodowe w Krakowie przygotowało z tej okazji specjalną wystawę: „Medal prywatnie. Medale w I Rzeczypospolitej (od XVI do XVIII wieku)”, której kuratorem była Agnieszka Smołucha-Sładkowska. Jednocześnie we współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim, krakowskim oddziałem Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego, Królewską Biblioteką w Brukseli i Królewskim Towarzystwem Numizmatycznym w Belgii zorganizowano poprzedzającą właściwe obrady Kongresu międzynarodową sesję „Joachim Lelewel and Numismatics in the Nineteenth Century”. W ramach kongresu tradycyjnie opracowany został również Survey of Numismatic Research za lata 2014–2020, w prace nad którym aktywnie zaangażowani byli pracownicy Gabinetu Numizmatycznego: Jarosław Bodzek, Dorota Malarczyk i Barbara Zając. Co więcej, Gabinet Numizmatyczny Muzeum Narodowego w Krakowie był silnie reprezentowany w obradach Kongresu, w czasie których wymienione powyżej osoby wygłosiły referaty. Kongres zakończył się wielkim sukcesem i stanowił znakomitą wizytówkę polskiej numizmatyki.

Redakcja

Dear Readers,

It is with great pleasure that we present volume 17 of *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* to you. In accordance with the principles that we have adopted, our texts are published in the conference languages with English and Polish abstracts. The whole of the present volume can be found as PDF's on the website of the National Museum in Krakow (<https://mnk.pl/notae-numismaticae-zapiski-numizmatyczne-1>), as are previously published volumes of the journal. The website also contains general information about the journal as well as information for prospective authors and reviewers.

2022 was a special year for the entire numismatic community in Poland. It saw the XVI International Numismatic Congress being held in Warsaw, marking the first time that this most important meeting of numismatists from all over the world, organised every six years under the auspices of the International Numismatic Council, had been held in our country, or more generally in a country from Central and Eastern Europe. The choice of Poland as the venue for the Congress was a great honour. The main organiser of the event was the University of Warsaw, and also involved in its organisation were the National Museum in Warsaw, the Royal Castle in Warsaw, the Polish Numismatic Society, the National Bank of Poland, and the National Museum in Krakow. In this last case, the staff of the Museum's Numismatic Cabinet were particularly active in the work on the INC 2022. In charge of all activities was Professor Aleksander Bursche of the Faculty of Archaeology at the University of Warsaw, who was the driving force behind the organisation of the Congress in Poland, and who was supported in his role by the Organising Committee, representing all major Polish numismatic centres. The congress proceedings, which attracted more than 600 participants, either on-site in Warsaw or, in lesser numbers, thanks to live streaming, were complemented by a wide range of accompanying events, including exhibitions, concerts, and meetings.

The National Museum in Krakow organised a special exhibition for the occasion: "Private medal. Private medals in the 1st Republic of Poland (from the 16th to the 18th century)", curated by Agnieszka Smołucha-Sładkowska. At the same time, an international session on "Joachim Lelewel and Numismatics in the Nineteenth Century", preceding the Congress proper, was organised in cooperation with the Jagiellonian University, the Krakow Branch of the Polish Numismatic Society, the Royal Library of Brussels, and the Royal Numismatic Society of Belgium. As part of the Congress, the Survey of Numismatic Research for the years 2014–2020 was traditionally produced, with Jarosław Bodzek, Dorota Malarczyk and Barbara Zajac of the Numismatic Cabinet actively involved in its preparation. The Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow was also strongly represented in the proceedings of the Congress, where the abovementioned staff delivered papers. The congress was a great success and a real showcase for Poland.

The Editors

MATEUSZ WOŹNIAK

Muzeum Narodowe w Krakowie

ORCID: 0000-0002-1243-6536

Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2021)

W 2021 r. zespół Gabinetu Numizmatycznego pracował w składzie: dr hab. Jarosław Bodzek (kierownik, monety starożytne), mgr Anna Bochnak (monety nowożytne, varia), mgr Anda Jaworucka-Drath (pieniądz papierowy), mgr Dorota Malarczyk (monety orientalne, depozyty), mgr Agnieszka Smołucha-Sładkowska (medale) oraz mgr Mateusz Woźniak (monety średniowieczne).

Kolekcja Gabinetu Numizmatycznego liczyła na koniec 2021 r. 119 008 obiektów, a wraz z depozytami i obiektami niebędącymi muzealiami (materiały pomocnicze) – 126 536. Zasób kolekcji powiększył się (inwentarzowo) w stosunku do poprzedniego roku o 1211 obiektów.

Rok 2021, tak jak i poprzedni, nie był wolny od licznych obostrzeń i ograniczeń wynikających z wciąż obowiązującego stanu epidemii COVID-19. Dodatkowo gwałtowne burze, które nawiedziły Kraków w okresie letnim, doprowadziły do dwukrotnego zalania naszych mieszczących się na poziomie -1 sal wykładowych, które musiały być z tego powodu na dłuższy czas wyłączone z użytkowania. Mimo to udało się zrealizować wiele działań, z których część – co przed 2020 r. było rzadkością, a dziś jest codziennością – podjęto w trybie online, korzystając z komunikatorów internetowych.

Tradycyjnie już mogliśmy liczyć na darczyńców, którzy dzięki swojej hojności stale rozbudowują naszą kolekcję.

Największą liczbę obiektów podarował Mirosław Kruszyński (Genewa). Najstarszymi monetami wchodzącymi w skład daru są emisje galijskich Celtów (24 egz.), Państwa Kuszanów, indo- i scyto-sasanidzkie oraz sasanidzkie drachmy (łącznie 127 monet). Uzupełnia go niemal 1000 monet z całego świata z wyróżniającą się grupą XVI–XVIII-wiecznych produktów mennic Italii, Państwa

Kościelnego i Francji. W skład daru weszło także niemal 500 żetonów różnego typu (pamiątkowe, reklamowe, rozliczeniowe itp.) oraz niewielki zestaw banknotów europejskich z XX w. (24 szt.).

Ponadto otrzymaliśmy:

- cztery brązowe monety Cesarstwa Rzymskiego z II i III w. (Tomasz Speier),
- cztery XIX-wieczne medale niemieckie (Sławomir Fałek),
- 20 współczesnych, głównie związanych z wojskowością, medali polskich (Celina Wasowska-Syrek),
- 20 akcji i obligacji (w przeważającej liczbie polskich) od XIX po 1. poł. XX w. (Leszek Koziorowski – dar szczególnie wart odnotowania, gdyż podzbiór papierów wartościowych, w porównaniu do innych podzbiorów naszego Muzeum, jest najmniej liczny).

Współczesne banknoty i monety wchodziły także w skład daru Romana Rogalskiego.

Ponadto od Szymona Bereski otrzymaliśmy zestaw 20 banknotów pamiątkowych „0 euro”, które włączyliśmy do zbioru jako przykład jednej ze współczesnych tendencji kolekcjonerskich.

Znakomitym uzupełnieniem naszej biblioteki, w szczególności jeśli chodzi o numizmatykę i sfragistykę bizantyńską oraz ruską, jest kilkadziesiąt książek, które podarował nam wybitny znawca tego tematu prof. Maciej Salamon.

Ukończono prace nad XV tomem „*Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne*”. Efekt można zobaczyć na stronie <https://mnk.pl/notae-numismaticae-zapiski-numizmatyczne-1> (czasopismo w wersji cyfrowej w dostępie otwartym). Powstała też wersja drukowana, którą można nabyć za pośrednictwem strony <https://eksiegarnia.mnk.pl>. Jednocześnie przez cały 2021 r. trwały prace redakcyjne nad kolejnym, XVI tomem *Notae Numismaticae – Zapisków Numizmatycznych*, redagowanym przez Jarosława Bodzka, Mateusza Woźniaka, Dorotę Małarczyk, Annę Bochnak i Barbarę Zając (Uniwersytet Jagielloński). Wydanie tego tomu zaplanowano na rok następny. Dodatkowo Anna Bochnak, Dorota Małarczyk i Mateusz Woźniak tworzyli zespół redakcyjny wydawanego przez Krakowski Oddział Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego czasopisma popularnonaukowego „Numizmatyk Krakowski”.

Kontynuowano prace nad realizacją wewnętrznych projektów badawczych prowadzonych w ramach działalności statutowej Muzeum Narodowego w Krakowie – „Plomby typu drohiczyńskiego w zbiorach MNK” (Anna Bochnak) oraz „Dirhamy dynastii Sāmānidów we wczesnośredniowiecznych skarbach z terenu Polski” (Dorota Małarczyk).

W ramach współpracy z Sekcją Numizmatyczną Komisji Archeologicznej Polskiej Akademii Nauk Oddział w Krakowie zrealizowano dwie sesje poświęcone mennictwu antycznemu.

Jarosław Bodzek, reprezentując zarówno Uniwersytet Jagielloński, jak i Muzeum Narodowe w Krakowie, wzięł udział w pięciu konferencjach, które odbyły się online, i wystąpił z następującymi wykładami: „Kolekcja numizmatów w zbiorach krakowskich Dominikanów” (Sztuka w kręgu krakowskich Dominikanów. Nowe studia, Kraków, 5.03.2021); „Po raznym stranam steny: nakhodki monet bosporskogo tsarstva na verkhnegermanskom i retiiskom limesie” (XIII Readings in the Memory of Professor Petro Yosipovich Karyshkovskiy, Odessa, 11–12.03.2021), razem z Kiryłem Myzginem; „Znaleziska rzymskich monet prowincjonalnych na terenie Polski” (Prowincjonalnie w *Barbaricum*: znaleziska rzymskich monet prowincjonalnych na obszarze środkowo- i wschodnioeuropejskiego *Barbaricum*, Kraków, 22.04.2021), wspólnie z Szymonem Jellonkiem i Barbarą Zajęc (oboje z Uniwersytetu Jagiellońskiego); „Finds of imitations and Counterfeits of Roman Denarii on some Sites in Western Lesser Poland: State of Research and Perspectives” (Manufacturing and use of counterfeit Roman imperial denarii on both sides of the Limes, Warszawa, 11–12.06.2021), z tymi samymi współautorami; oraz „Starye i no-vye nakhodki bosporskikh monet v Polshe” (Międzynarodowa Konferencja „Piervye Anokhinskie Chtienya”, 12.11.2021). Aktywność Jarosława Bodzka nie ograniczyła się jedynie do sesji wirtualnych. Uczestniczył również w zorganizowanej w Krośnie konferencji „Okres lateński i wpływów rzymskich w Karpatach” (4–5.10.2021), gdzie wspólnie z Barbarą Zajęc zaprezentowali wykład „Monety rzymskie i ich naśladownictwa na terenie Podkarpacia. Uwagi na bazie przygotowywanego tomu *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum. Vorkarpaten*”.

W zorganizowanej przez Renaissance Society of America wirtualnej sesji wzięła udział Agnieszka Smołucha-Sładkowska, przedstawiając referat „Funeral Orations for Nicholas V and Iconography of the First Papal Medal Reconsidered” (The Renaissance Society of America Annual Meeting – virtual conference, Nowy Jork, 21.04.2021).

Nie mniej ważnym elementem działalności Gabinetu Numizmatycznego jest popularyzacja numizmatyki realizowana między innymi w formie wykładów, wygłaszanych także poza Krakowem. Do Warszawy udał się Mateusz Woźniak z prelekcją „Kolekcja Potockich, czyli tam i z powrotem” (VII Sesja Numizmatyczna, Gabinet Numizmatyczny Damiana Marciniaka, Warszawa 2.10.2021). Toruń, w ramach organizowanych tam warsztatów numizmatyki antycznej, ugościł Jarosława Bodzka i Agnieszkę Smołuchę-Sładkowską, którzy zaprezentowali się z wystąpieniami „Mennictwo cypryjskie przed Ptolemeuszami” i „Monety Aleksandra Wielkiego w XV-wiecznej Italii” (Toruńskie Warsztaty Numizmatyki

Antycznej, Toruń 22–23.10.2021). Promocja książki Mariusza Mielczarka *Dla polskich muzeów... Unikatowa kolekcja monet zebranych na Bliskim Wschodzie w czasie II wojny światowej w zbiorach Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi* była okazją do zaprezentowania zbiorów Gabinetu Numizmatycznego, czego dokonali Jarosław Bodzek („Kolekcja monet antycznych i zabytków archeologicznych z Muzeum Polskiego w Jerozolimie w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie”) i Dorota Malarczyk („Monety orientalne z Muzeum Polskiego w Jerozolimie w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie”) (3.12.2021).

W tym samym duchu prowadzone były przez zespół Gabinetu Numizmatycznego szkolenia dla Federacji Stowarzyszeń Przewodnickich (13–16.04.2021 i 25–28.05.2021), zajęcia dla studentów I roku studiów podyplomowych Rynek Sztuki i Antyków w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego (3.07.2021, Jarosław Bodzek) i oprowadzania po wystawie „*Gdzie Rzym, gdzie Krym... Mennictwo Złotej Ordy i Chanatu Krymskiego*” przez jej kuratorkę Dorotę Malarczyk dla Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Oddział Kraków (17.06.2021), uczestników Dni Otwartych Muzeów Krakowskich (14.11.2021) oraz Sekcji Sztuki Bliskiego i Dalekiego Wschodu Koła Naukowego Studentów Historii Sztuki UJ (17.12.2021).

Zbliżający się wielkimi krokami termin Międzynarodowego Kongresu Numizmatycznego, który odbędzie się w Warszawie w 2022 r., a którego współorganizatorem jest Muzeum Narodowe w Krakowie, wymusił na Jarosławie Bodzku i Dorocie Malarczyk zintensyfikowanie prac związanych z pełnionymi przez nich funkcjami (kolejno) wiceprzewodniczącego i członkini Komitetu Organizacyjnego oraz zadań realizowanych w ramach zespołu redakcyjnego przygotowującego publikację *Survey of Numismatic Research 2014–2020*.

Od listopada 2021 r. staż w Gabinetzie Numizmatycznym odbywała Barbara Zając, doktorantka w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W 2021 roku Gabinet Numizmatyczny odwiedził dr Alain Baron, założyciel firmy Numismatica Genevensis S.A. (Szwajcaria).

BIBLIOGRAFIA PRACOWNIKÓW GABINETU NUMIZMATYCZNEGO ZA ROK 2021 (z uwzględnieniem pozycji wydanych z datą 2020)

- BOCHNAK, A., JASEK, D.F. 2020. „Falszerstwa kontrasygnat gdańskich na monetach”, *Numizmatyk Krakowski* 3 (387): 30–32.
- KĘDZIERSKI, A., MALARCZYK, D., WYCZÓŁKOWSKI, D. 2021. “Recent Finds of Islamic Coins from the Old Town and Zawodzie Districts in Kalisz”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 15: 211–233. DOI: 10.52800/ajst.1.a.12

MALARCZYK, D. 2021. "World of Islam", [w:] M. MIELCZAREK (red.), *Dla polskich muzeów... Unikatowa kolekcja monet zebranych na Bliskim Wschodzie w czasie II wojny światowej w zbiorach Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*, Biblioteka Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Łódź: 281–344.

SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. 2021. „Pairing Antagonists: Pisanello’s Medals of Niccolò Piccinino and Francesco Sforza”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 15: 275–304. DOI: 10.52800/ajst.1.a.14

SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. 2021. “Nicholas V as *gubernator naviculae*. The first papal medal and the pope’s funeral orations”, *The Medal* 79 (Autumn 2021): 13–21.

WOŹNIAK, M. 2020. „Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2019)”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 15: 332–347. DOI: 10.52800/ajst.1.a.20

WOŹNIAK, M. 2020. „Raczy jednak Pan Hrabia nie wspominać o tem nikomu... Z korespondencji Emeryka Hutten-Czapskiego i Karola Beyera (cz. 2)”, *Numizmatyk Krakowski* 3 (387): 33–39.

WOŹNIAK, M. 2020. „Postscriptum. Zaginiony dukat toruński Władysława IV Wazy z 1646 r. z kolekcji Kazimierza Sobańskiego”, *Numizmatyk Krakowski* 3 (387): 41–46.

WOŹNIAK, M. 2020. „In Memoriam. Leszek Tadeusz Kałkowski (4 czerwca 1927 – 2 sierpnia 2020)”, *Numizmatyk Krakowski* 3 (387): 109–114.

Adres autora:

Mateusz Woźniak
Gabinet Numizmatyczny
Muzeum Narodowe w Krakowie
ul. Piłsudskiego 12, 31-109 Kraków
mwozniak@mnk.pl

MATEUSZ WOŹNIAK

The National Museum in Krakow

ORCID: 0000-0002-1243-6536

**The Chronicle of the Numismatic Cabinet
of the National Museum in Krakow (2021)**

In 2021, the team of the Numismatic Cabinet consisted of Professor Jarosław Bodzek (head, ancient coins), Anna Bochnak MA (modern coins, varia), Anda Jaworucka-Drath MA (paper money), Dorota Malarczyk MA (oriental coins, deposits), Agnieszka Smołucha-Sładkowska MA (medals), and Mateusz Woźniak MA (medieval coins).

At the end of 2021, the Cabinet's collection totalled 119,008 objects, or 126,536 when deposits and non-museum objects (auxiliary materials) are included. Compared to the previous year, the collection increased by 1,211 objects.

Like in the previous year, numerous restrictions and constraints related to the COVID-19 epidemic were still in place in 2021. In addition, the violent storms that hit Krakow during the summer led, on two occasions, to the flooding of our lecture rooms, located on level -1, rendering them unusable for an extended period of time. In spite of this, we managed to carry out many activities, some of which – a rare thing before 2020, but now an everyday experience – were carried out online using internet communicators.

Traditionally, we could count on donors who, thanks to their generosity, are constantly expanding our collection.

The largest number of objects was donated by Mirosław Kruszyński (Geneva). The oldest coins in his donation are Celtic issues from Gaul (24 pieces), those of the Kushan State, and Indo-Sasanian, Scytho-Sasanian, and Sasanian drachms (a total of 127 coins). The donation included almost a thousand coins from all over the world, among which a group of 16th–18th-centuries coins from Italy, the Papal State, and France stands out. The gift also included nearly 500 tokens of various types (commemorative, advertising, accounting, etc.), and a small set of 20th-century European banknotes (24 pieces).

In addition, we received:

- four bronze Roman coins from the 2nd and 3rd centuries (Tomasz Speier),
- four 19th-century German medals (Sławomir Fałek),
- 20 contemporary, mainly military-related Polish medals (Celina Wasowska-Syrek),
- 20 stocks and bonds (mostly Polish) from the 19th to the first half of the

20th century (Leszek Koziarowski – a gift all the more noteworthy as the sub-collection of securities is the least numerous compared to other sub-collections of our Museum).

Contemporary banknotes and coins were also part of Roman Rogalski's donation.

In addition, we received a set of twenty "0 euro" commemorative banknotes from Szymon Bereska, which have been included in the collection as an example of a contemporary collecting trend.

An excellent addition to our library, especially as regards Byzantine and Ruthenian numismatics and sphragistics, are the several dozen books donated to us by Professor Maciej Salamon, an eminent expert on the subject.

Work on the 15th volume of *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* has been completed, with the results available at <https://mnk.pl/notae-numismaticae-zapiski-numizmatyczne-1> (open access digital version of the journal). A print version has also been produced and can be purchased via <https://eksiegarnia.mnk.pl>. At the same time, editorial work continued throughout 2021 on the 16th volume of the journal, edited by Jarosław Bodzek, Mateusz Woźniak, Dorota Malarczyk, Anna Bochnak and Barbara Zając (Jagiellonian University). The publication of this volume is planned for the next year. In addition, Anna Bochnak, Dorota Malarczyk and Mateusz Woźniak worked as editors of the popular science journal *Numizmatyk Krakowski*, published by the Krakow Branch of the Polish Numismatic Society.

Work continued on two internal research projects carried out as part of the statutory activities of the National Museum in Krakow: "Drohiczyn-type seals in the collections of the MNK" (Anna Bochnak) and "Dirhams of the Sāmānid dynasty in early medieval hoards from Poland" (Dorota Malarczyk).

Two sessions on ancient coinage were held in cooperation with the Numismatic Section of the Archaeological Commission of the Polish Academy of Sciences – Krakow Branch.

Jarosław Bodzek, representing both the Jagiellonian University and the National Museum in Krakow, participated in five online conferences with the following lectures: "Kolekcja numizmatów w zbiorach krakowskich Dominikanów [Collection of numismatics in the collection of the Krakow Dominicans]" (*Sztuka w kręgu krakowskich Dominikanów. Nowe studia* [Art in the circle of the Krakow Dominicans. New studies], Krakow, 5 March 2021); together with Kiryl Myzgin "Po raznym stronom steny: nakhodki monet bosporskogo tsarstva na verkhnegermanskom i retiiskom limesie [On different sides of the wall: the finds of Bosporian Kingdom coins along the Upper Germanian and Rhetian Limes]" (XIII Readings in the memory of Professor Petro Yosipovich Karyshkovskiy, Odessa, 11–12 March 2021); together with Szymon Jellonek and Barbara Zając (both from the Jagiellonian University) "Znaleziska rzymskich monet prowincjonalnych na terenie Polski [Finds of Roman

provincial coins in Poland]” (Prowincjonalnie w *Barbaricum*: znaleziska rzymskich monet prowincjonalnych na obszarze środkowo- i wschodnioeuropejskiego *Barbaricum* [Provincially in *Barbaricum*: finds of Roman provincial coins in Central and Eastern European *Barbaricum*], Krakow, 22 April 2021); with the same co-authors “Finds of imitations and Counterfeits of Roman Denarii on some Sites in Western Lesser Poland: State of Research and Perspectives” (Manufacturing and use of counterfeit Roman imperial denarii on both sides of the Limes, Warsaw, 11–12 June 2021); and as the only author “Starye i novye nakhodki bosporskikh monet v Polshe [Old and new finds of Bosporan coins in Poland]” (International Conference “Pierwe Anokhinskie Chtienya” [First Anokhin Readings], 12 November 2021). Jarosław Bodzek’s activity was not limited to virtual sessions, as he also participated in the conference “Okres lateński i wpływów rzymskich w Karpatach [The Late Tene and Roman Periods in the Carpathians]” (4–5 October 2021), held in Krosno, where together with Barbara Zając he presented the paper “Monety rzymskie i ich naśladownictwa na terenie Podkarpacia. Uwagi na bazie przygotowywanego tomu *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum. Vorkarpaten* [Roman coins and their imitations in the Podkarpacie region. Remarks based on the forthcoming volume *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum. Vorkarpaten*]”.

292

Agnieszka Smołucha-Sładkowska took part in a virtual session organised by the Renaissance Society of America, presenting a paper entitled “Funeral Orations for Nicholas V and Iconography of the First Papal Medal Reconsidered” (The Renaissance Society of America Annual Meeting – virtual conference, New York, 21 April 2021).

No less important an element of the Numismatic Cabinet’s activities is the popularisation of numismatics. This is realised, among other things, through lectures, including those delivered outside Krakow. In 2021, Mateusz Woźniak went to Warsaw with a lecture entitled “Kolekcja Potockich, czyli tam i z powrotem [The Potocki Collection, or there and back again]” (VII Sesja Numizmatyczna, Gabinet Numizmatyczny Damiana Marciniaka [7th Numismatic Session, Damian Marciniak Numismatic Cabinet], Warsaw 2 October 2021). Jarosław Bodzek and Agnieszka Smołucha-Sładkowska were invited to Toruń, as part of the ancient numismatics workshop organised there, to present the following talks: “Mennictwo cypryjskie przed Ptolemeuszami [Cypriot minting before the Ptolemies]” and “Monety Aleksandra Wielkiego w XV-wiecznej Italii [Coins of Alexander the Great in 15th-century Italy]” (Toruńskie Warsztaty Numizmatyki Antycznej [Toruń Workshop on Antique Numismatics], Toruń 22–23 October 2021). The promotion of Mariusz Mielczarek’s book *Dla polskich muzeów... Unikatowa kolekcja monet zebranych na Bliskim Wschodzie w czasie II wojny światowej w zbiorach Muzeum*

Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi was an opportunity to present the collections of the Numismatic Cabinet, which was done by Jarosław Bodzek (“Kolekcja monet antycznych i zabytków archeologicznych z Muzeum Polskiego w Jerozolimie w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie [Ancient Coins and Archaeological Objects from the Polish Museum in Jerusalem in the Collections of the National Museum in Krakow]”) and Dorota Malarczyk (“Monety orientalne z Muzeum Polskiego w Jerozolimie w kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie [Oriental Coins from the Polish Museum in Jerusalem in the Collections of the National Museum in Krakow]”) (3 December 2021).

In the same vein, the team of the Numismatic Cabinet conducted training sessions for the Federation of Guide Associations (13–16 April 2021 and 25–28 May 2021), classes for first year postgraduate students of “Rynek sztuki i antyków” at the Andrzej Frycz-Modrzewski Krakow University (3 July 2021, Jarosław Bodzek), and guided tours of the exhibition *Gdzie Rzym, gdzie Krym... Mennictwo Złotej Ordy i Chanatu Krymskiego* [*Where's Rome, Where's Crimea... Coinage of the Golden Horde and Crimean Khanate*] by its curator, Dorota Malarczyk for the Krakow Branch of the Polish Numismatic Society (17 June 2021), participants of the Open Days of the Krakow Museums (14 November 2021) and the Middle and Far Eastern Art Section of the Jagiellonian University Art History Students' Association (17 December 2021).

The fast-approaching date of the International Numismatic Congress to be held in Warsaw in 2022, an event co-organised by the National Museum in Krakow, compelled Jarosław Bodzek and Dorota Malarczyk to intensify their work related to their functions as (respectively) vice-chair and member of the Organising Committee, as well as the tasks carried out as part of the editorial team preparing the publication *Survey of Numismatic Research 2014–2020*.

From November 2021, Barbara Zając, a PhD student at the Institute of Archaeology of the Jagiellonian University, was an intern at the Numismatic Cabinet.

In 2021, the Numismatic Cabinet was visited by Dr Alain Baron, founder of Numismatica Genevensis S.A. (Switzerland).

BIBLIOGRAPHY OF THE STAFF MEMBERS OF THE NUMISMATIC CABINET FOR THE YEAR 2021 (including publications dated 2020)

BOCHNAK, A. and JASEK, D.F. 2020. “Falszerstwa kontrasygnat gdańskich na monetach”, *Numizmatyk Krakowski* 3 (387): 30–32.

- KĘDZIERSKI, A., MALARCZYK, D. and WYCZÓLKOWSKI, D. 2021. "Recent Finds of Islamic Coins from the Old Town and Zawodzie Districts in Kalisz", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 15: 211–233. DOI: 10.52800/ajst.1.a.12
- MALARCZYK, D. 2021. "World of Islam". In: M. MIELCZAREK, (ed.), *Dla polskich muzeów... Unikatowa kolekcja monet zebranych na Bliskim Wschodzie w czasie II wojny światowej w zbiorach Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*, Biblioteka Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Łódź: 281–344.
- SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. 2021. "Pairing Antagonists: Pisanello's Medals of Niccolò Piccinino and Francesco Sforza", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 15: 275–304. DOI: 10.52800/ajst.1.a.14
- SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. 2021. "Nicholas V as *gubernator naviculae*. The first papal medal and the pope's funeral orations", *The Medal* 79 (Autumn 2021): 13–21.
- WOŹNIAK, M. 2020. "Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2019)", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 15: 332–347. DOI: 10.52800/ajst.1.a.20
- WOŹNIAK, M. 2020. "Raczy jednak Pan Hrabia nie wspominać o tem nikomu... Z korespondencji Emeryka Hutten-Czapskiego i Karola Beyera (cz. 2)", *Numizmatyk Krakowski* 3 (387): 33–39.
- WOŹNIAK, M. 2020. "Postscriptum. Zaginiony dukat toruński Władysława IV Wazy z 1646 r. z kolekcji Kazimierza Sobańskiego", *Numizmatyk Krakowski* 3 (387): 41–46.
- WOŹNIAK, M. 2020. "In Memoriam. Leszek Tadeusz Kałkowski (4 czerwca 1927 – 2 sierpnia 2020)", *Numizmatyk Krakowski* 3 (387): 109–114.

Translation: Piotr Godlewski

Author's address:

Mateusz Woźniak
Numismatic Cabinet
National Museum in Krakow
12 Piłsudskiego Street, 31-109 Krakow, Poland
mwozniak@mnk.pl

MUZEM IM. EMERYKA HUTTEN-CZAPSKIEGO. EKSPOZYCJA STAŁA
IL. 1. MENNICZTWO ANTYCZNE I ŚREDNIOWIECZNE
IL. 2. GABINET MONET I MEDALI (XVI-XVIII WIEK)

THE EMERYK HUTTEN-CZAPSKI MUSEUM. PERMANENT GALLERY
FIG. 1. ANCIENT AND MEDIEVAL COINAGE
FIG. 2. COINS AND MEDALS CABINET (16TH – 18TH CENTURY)

Photo by Karol Kowalik, National Museum in Krakow